

การเสริมวิตามินเอ เด็กปฐมวัยในพื้นที่ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ 4 อำเภอจังหวัดสงขลา

นพ.อรรถสิทธิ์ แดงมณี
ศูนย์อนามัยที่ 12

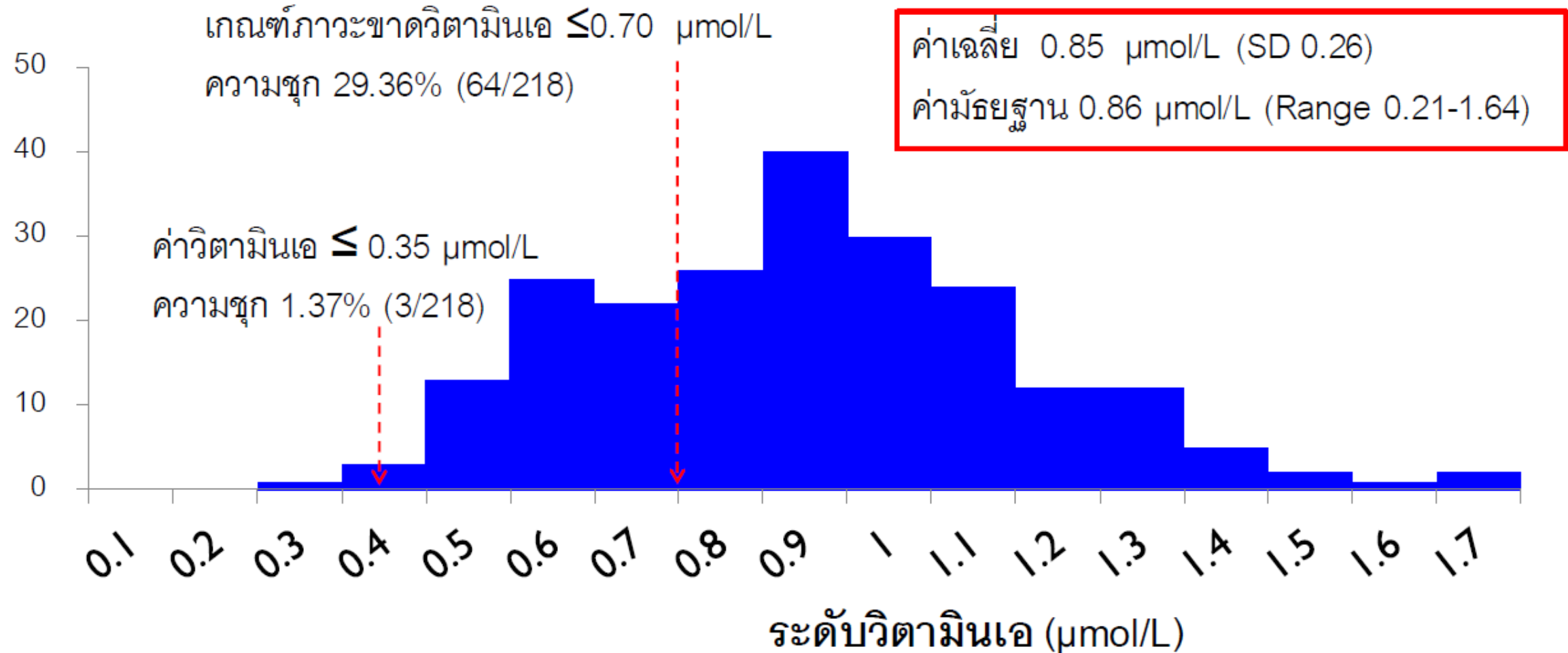
ผลการสำรวจ

โครงการประเมินความชุกภาวะขาดวิตามินเอในเด็กต่ำกว่า 5 ปี
พื้นที่พบผู้ป่วยโรคหัดเสียชีวิต 4 จังหวัดภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย
เดือนกันยายน พ.ศ.2562

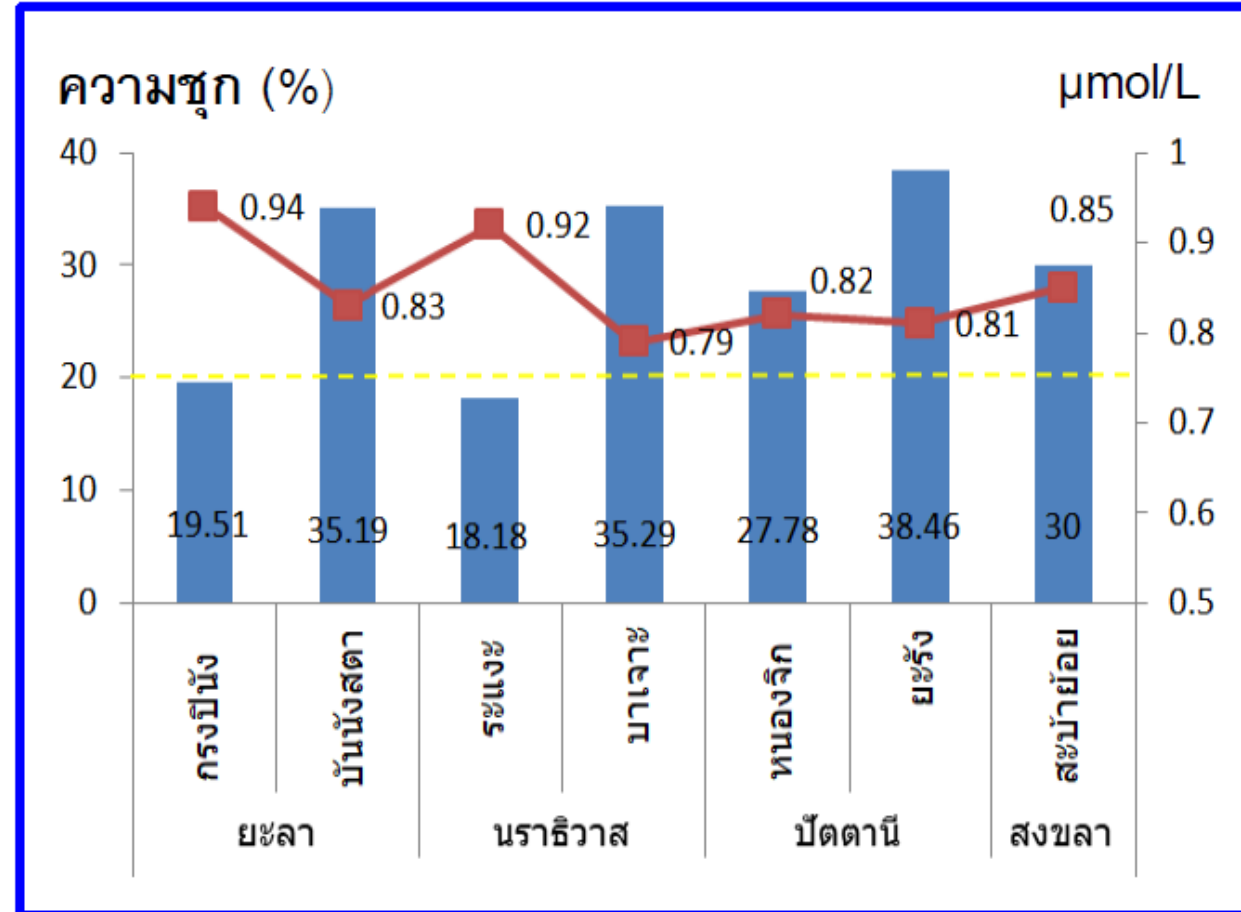
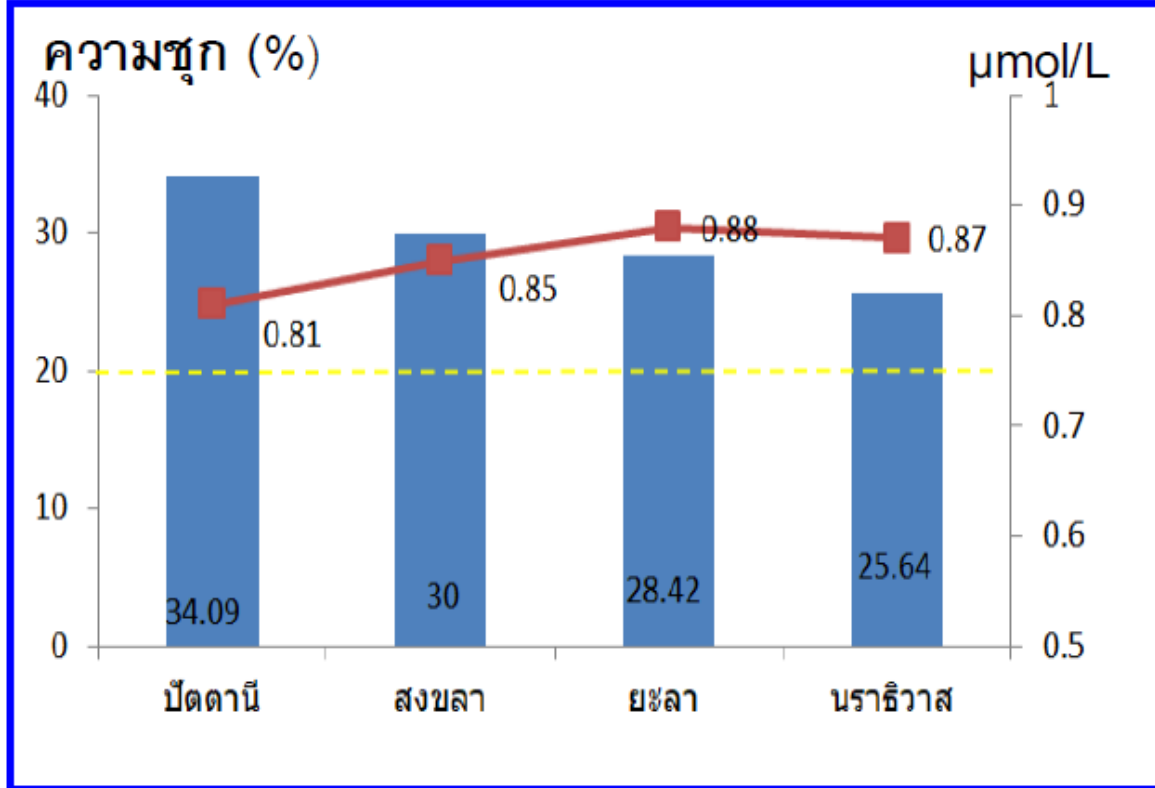
โดย..สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 และศูนย์อนามัยที่ 12

ค่าวิตามินเอในเลือดเด็กต่ำกว่า 5 ปี พื้นที่พบการเสียชีวิตของโรคหัด จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เดือนกันยายน 2562

จำนวนคน

ความชุกภาวะขาดวิตามินเอเด็กอายุ <5 ปี พื้นที่พบการเสียชีวิตของโรคหัด จำแนกรายจังหวัดและอำเภอ ภาคใต้ตอนล่าง เดือนกันยายน 2562

■ ความชุก   + ค่าเฉลี่ยวิตามินเอในเลือด (µmol/L)

ความชุกของภาวะขาดวิตามินเอในเด็กต่ำกว่า 5 ปี พื้นที่ที่พบการเสียชีวิตของโรค
 หัดภาคใต้ตอนล่างจำแนกตามภาวะโภชนาการ เดือนกันยายน 2562

ภาวะโภชนาการ	% ความชุก ภาวะขาดวิตามินเอ (n1/n2)	ค่าวิตามินเอ (µmol/L) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		ค่าวิตามินเอ(µmol/L) กลุ่มขาดวิตามินเอ	
		Mean± SD	Min-Max	Mean± SD	Min-Max
ภาวะน้ำหนักน้อย**					
น้ำหนักตามเกณฑ์±2SD	26.95 (45/167)	0.88±0.25	0.21-1.64	0.58±0.09	0.21-0.70
น้ำหนักน้อย (ต่ำกว่า-2SD)	37.50 (18/48)	0.80±0.27	0.35-1.56	0.52±0.08	0.35-0.65
ภาวะทุพโภชนาการเรื้อรัง†					
ไม่มี	28.57 (48/168)	0.86±0.25	0.21-1.64	0.56±0.09	0.21-0.69
มี	32.00 (16/50)	0.83±0.27	0.40-1.63	0.53±0.07	0.40-0.70
ภาวะทุพโภชนาการเฉียบพลัน‡					
ไม่มี	28.64 (57/199)	0.86±0.25	0.21-1.64	0.56±0.09	0.21-0.70
มี	36.84 (7/19)	0.80±0.24	0.43-1.20	0.54±0.06	0.43-0.60
ภาวะทุพโภชนาการรวม					
ไม่มี	28.48 (45/158)	0.86±0.25	0.21-1.64	0.56±0.09	0.21-0.69
มี	31.67 (19/60)	0.83±0.26	0.40-1.63	0.54±0.07	0.40-0.70

ภาวะโภชนาการ

ภาวะโภชนาการ	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลงาน(ร้อยละ)
สูงดีสมส่วน	60	50.46
ภาวะทุพโภชนาการเรื้อรัง (เตี้ย)	14	22.94
เด็กที่มีส่วนสูง/ความยาว ตามเกณฑ์อายุ ที่น้อยกว่า - 3 SD	จากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) พ.ศ. 2558 -59 พบ 2.6	5.0 (11 คน)
ทุพโภชนาการเฉียบพลัน (ผอม)	6	8.72
น้ำหนักน้อย		22.02
ภาวะทุพโภชนาการรวม (ผอม เตี้ย นน.น้อย ใดๆอย่างหนึ่ง หรือมากกว่า 1 อย่าง)		27.52

อาการของโรคขาดวิตามินเอ

อาการเจ็บป่วยบ่อยด้วยโรคติดเชื้อ

เด็กที่ขาดวิตามินเอ จะมีภาวะเสี่ยงและความรุนแรงต่อการเกิดโรคติดเชื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคท้องร่วง ไข้หวัดใหญ่ หลอดลมอักเสบ ปอดบวม หัดและอีสุกอีใส จนอาจทำให้เสียชีวิตได้มากกว่าเด็กปกติหลายเท่า

อาการแสดงทางตา (Xerophthalmia)

ตาบอดกลางคืน
(Night blindness)

เยื่อตาขาวแห้ง
(Conjunctival Xerosis)

เกล็ดกระดี่
(Bitot's spot)

กระบวนการแก้ปัญหา ป้องกันการขาดวิตามินเอ

- รณรงค์การจ่ายวิตามินเอ 2 ครั้ง
- หลังจ่ายวิตามินเอ ครั้งที่ 1 และ 6 เดือน ดำเนินการประเมินการขาดวิตามินเอ
- แก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการ

แนวทางการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารวิตามินเอ ด้วยมาตรการเสริมยาเม็ดวิตามินเอ

พื้นที่ที่มีภาวะขาดวิตามินเอ

พื้นที่ที่มีภาวะขาดวิตามินเอ ซึ่งมีรายงานอาการทางตา ตามอดกลางคืน หรือโรคตาฟาง หรือมองไม่เห็นที่มีแสงสลัว (Night blindness) $\geq 1\%$ ในเด็กอายุ 2-5 ปี หรือมีรายงานภาวะขาดวิตามินเอ (serum retinol $0.70 \mu\text{mol/l}$ หรือต่ำกว่า) $\geq 20\%$ ในเด็กอายุ 6 เดือน-5 ปี

ช่วงอายุ	ขนาดที่ใช้	ความถี่
6-11 เดือน	100,000 IU (30 mg RE) vitamin A	1 ครั้ง
1-5 ปี	200,000 IU (60 mg RE) vitamin A	ทุก 4-6 เดือน

ที่มา : Guideline: vitamin A supplementation in infants and children 6–59 months of age. World Health Organization. 2011.

แนวทางการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารวิตามินเอ ด้วยมาตรการเสริมยาเม็ดวิตามินเอ (ต่อ)

พื้นที่ที่มีการระบาดของโรคหัด

พื้นที่ที่มีผู้เสียชีวิตจากโรคหัด > 1%

ช่วงอายุ	ขนาดที่ใช้	ความถี่
ต่ำกว่า 6 เดือน	50,000 IU (15 mg RE) vitamin A	ครั้งที่ 1 เมื่อมีการระบาดของโรคหัด ครั้งที่ 2 ในวันถัดไป ครั้งที่ 3 ภายใน 2 สัปดาห์ (หลังจากครั้งที่ 2)
6-11 เดือน	100,000 IU (30 mg RE) vitamin A	
1-5 ปี	200,000 IU (60 mg RE) vitamin A	

ที่มา : Treating measles in children. World Health Organization. 2004.

ปริมาณวิตามินเอที่ต้องใช้

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	จำนวนวิตามินเอ (แคปซูล)/ครั้ง	งบประมาณที่ต้องใช้	
			1 ครั้ง	2 ครั้ง
แรกเกิด-6 เดือน	20,913	41,826	26,769	53,537
6 เดือน-1 ปี	20,913	83,652	53,537	107,074
1-5 ปี	134,479	1,075,832	688,532	1,377,065
รวม			768,838 บาท	1,537,676 บาท

ปริมาณวิตามิน เอ 25,000 หน่วยสากล/แคปซูล ราคาแคปซูลละ 0.64 บาท

ข้อพิจารณา

การจัตรณรงค์จ่ายวิตามินเอ

- การจัดหาวิตามินเอที่ใช้รณรงค์
- ช่วงเวลา พร้อมกับการรณรงค์ให้วัคซีน (ถ้ามีแผน)

หรือ สัปดาห์แรกของเดือน มกราคม 2563

(ของขวัญวันปีใหม่ หรือของขวัญวันเด็ก)

ขอบคุณครับ

